

דעות אחרונות

2.1.2012

איתן גלבוץ • בחירות בארה"ב

מחכים לרוזולט

ארה"ב נמצאת בשעה קשה. כלכלתה עדיין במשבר עמוק ומעמדה כמעצמה עולמית נשחק. המרוץ לנשיאות מתחיל כשאינן אף מועמד שנראה כי הוא יכול לחלץ את העגלה השקועה בבוץ.

המשבר הכלכלי הגדול של 1929 הביא לנשיאות מנהיג דגול, פרנקלין דילנו רוזוולט, שביכולת נדירה שיקם את הכ"לכלה ההרוסה. היום אין לארה"ב תואם רוזוולט. ההבטחה הגדולה של אובמה, "כן, אנחנו יכולים", הפכה לאכזבה גדולה, גם בקרב תומכיו. בין הרפובליקאים אין אף מועמד מרשים. לפי סקר "גאלופ", רק פחות ממחצית הבוחרים חושבים שיש בין המועמדים מועמד ראוי לנשיאות.

בחירות שבהן נשיא מכהן מבקש לזכות בקדנציה שנייה הן בראש ובראשונה הצבעת אמון על תפקודו. הכהונה עצמה מעניקה לנושא בה יתרון רב. מאז מלחמת העולם השנייה, רק שלושה נשיאים לא נבחרו לכהונה שנייה: ג'רלד פורד ב-1976, ג'ימי קרטר ב-1980 וג'ורג' בוש האב ב-1992. בשני המקרים האחרונים, הנשיא המכהן נוצח בשל כלכלה כושלת.

כלכלת ארה"ב מצויה במיתון כבד, בעיקר בתחום האבטלה. למרות השקעות עתק של הממשל אובמה לא הצליח לצמצם את שיעורה הרשמי, העומד על קרוב ל-10% (השיעור האמיתי כמעט כפול). גם אלה שעובדים חוששים לעתידם ומצמצמים את הוצאותיהם, וזו מכה קשה למשק שמבוסס על צריכה גבוהה.

ההבטחה של אובמה הפכה לאכזבה. בין הרפובליקאים אין מועמד מרשים. לפי סקר "גאלופ", פחות ממחצית הבוחרים חושבים שיש היום מועמד ראוי לנשיאות

בתנאים רגילים, מיתון כבד מבטל את יתרון הנשיא המכהן ומעניק יתרון למועמד הנגדי. במרוץ הנוכחי זה עדיין לא קרה. לאובמה כמה יתרונות על הרפובליקאים. במפלגה הדמוקרטית אין מערערים על מועמדותו, ולכן מתנהלים מאבקי פריימריז רק בקרב הרפובליקאים. ואצלם, שיש הרבה מועמדים, אף אחד לא התרומם למועמד של מועמד מוביל. אם לא ימצא כזה, והם ימשיכו לכתוש האחד את השני, מי שינצח יגיע מותש לשלב הגמר, הן מבחינה כספית והן אלקטורלית. הרפובליקנים גם שסועים אידיאולוגית, בין תנועת מסיבת התה השמרנית-קיצונית לבין המתונים יותר, המעדיפים מועמד שמסוגל לזכות בתמיכת בוחריו המרכזי. ויש סתירה בין העמדות השמרניות שמועמדים רפובליקאים צריכים להציג כדי לזכות בפריימריז לבין העמדות המתונות שהם חייבים להציג לאחר מכן, כדי לזכות בנשיאות.

מיט רומני הוא כנראה בעל הסיכויים הטובים ביותר לנצח את אובמה. הסקרים מגלים שוויון כוחות ביניהם. רומני הוא ליי ברל מתון, שכיחן כמושל במדינה הדמוקרטית ביותר בארה"ב, מסצ'וסטס. הוא איש עסקים מצליח, אבל לא כריזמטי מספיק, והוא גם משתייך לזרם המורמוני המעורר הסתייגויות.

האסטרטגיה של שני הצדדים ברורה: מועמד הרפובליקאים יגיד שאובמה נכשל ויש להחליפו. אובמה יגיד: השוו אותי למועמד הרפובליקאי ולא למועמד אידיאלי. מול רומני, האסטרטגיה הזו לא תהיה יעילה. לכן, הקרב המעניין והשקול ביותר יהיה בין אובמה לרומני. ■

פרופ' גלבוץ הוא ראש ביה"ס לתקשורת באוניברסיטת בר-אילן ומומחה לארה"ב